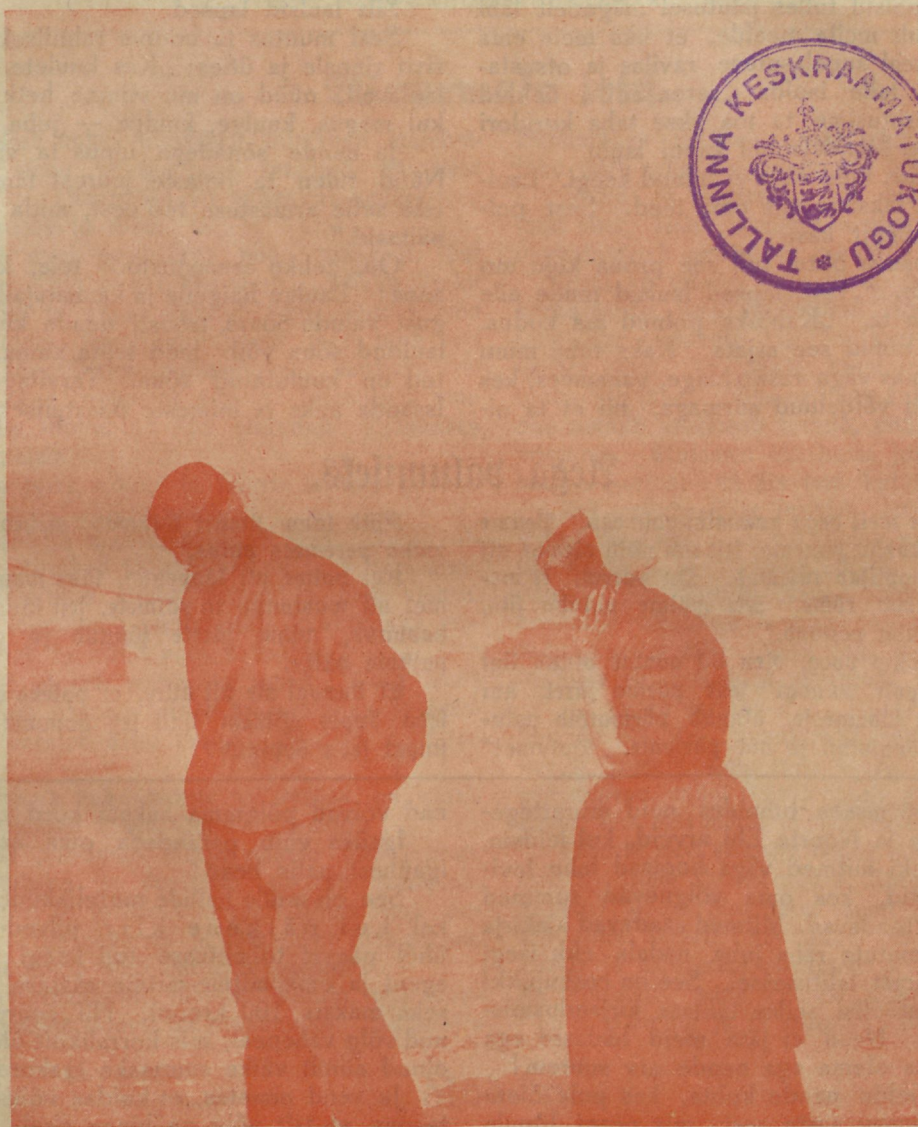

Siiverte Gulu

Nr. 8   1928

„Kristuse ja koguduse eest“

E. Usklikkude Noorte (uskudevaheline) C. E. Liit.

Juhataja: Peeter Sink — Tallinna, Villardi tn. 7—1
Laekahoidja: B. Espenberg — Tallinna, Imanta tn. 5
Kirjatoimetaja: E. Ader — Tallinna, postkast 284
„Noorte Elu“ — toimet. aadr.: Tallinna, Villardi tn. 7—1
„ „ — talituse „ „ Villardi tn. 7—1
„ „ — kirjad „ „ Postkastnr. 284.

„NOORTE ELU“

maksab aastas:

lihtpaberil postiga	1,30 krooni,	postita	1,20 krooni.
heal	2,00 „	„	1,90 „
Välismaale lihtpaberil	1,80 „	heal paberil	2,50 „

Laulu õnnistus.

Ühe ilusa loo oma lapsepõlve mälestusist jutustab tuntud jumalamees Emil Frommel:

Kord me poisid tulles jalutusel mägedelt läbi Bade linna, tuli meile meelde, et üks meie ema sõbranna oli seal supelasutuse ravilas ja otsustasime seepärast talle laulda „serenaadi“; öeldud tehtud. Me asetisime ta toa ukse taha koridori ja laulsime ühe Mendelsohni kauni laulu.

Me vaikisime, kuid välja ei tulnud keegi. Laulsime uuesti ja läksime siis oma teed. Sest polnud näiliselt mingit kasu.

Järgmise päeva õhtul tuli see proua koju mu vanemate poole. „Teie lapsed laulsid mulle eile õhtul,“ jutustas ta. „Kahjuks polnud ma kodus. Kuid siiski ei olnud see asjata. Kaks tuba minu toast edasi lamas väga raske haige, vanamees, kes mitu päeva oli võidelnud surmaga, nii et ta oi-

gamised ja kaebed olid kuulda minu tuppä. Ta ei saanud und ega rahu.

Siis laulsid lapsed.

Seal muutus ta hoopis rahuliseks, pani käed risti rinnale ja ütles: „Kas kuulete, kuidas inglid laulavad, nüüd on mu viimne hetk tulnud. Oo, kui magus, kuulge, kuulge — juba ma tulen!“

Ja nende sõnadega uinus ta viimsele unele. Nüüd tulen ta omaste juurest tänuga teie lastele selle armastuse töö eest, mida nad talle üles näitasid.“

Oo, tehke armastustööd teie, kellel on laulu anne! Laulge haigeile ja kannatajaile. Viige valgust valude öösse, troosti nende kurbusse! Ehk lauldud sõna võib teid leida sinna, kus takistatud on kuulutatud sõna. Tarvitage oma annet Issanda auks ja inimeste päästmiseks.

Mega palumiseks.

„Täna ei ole meil aega hommikupalveks. Peame ruttama kaera kokku panema, sest ilm näib olevat nii pilves ja vihmapiisjad tulevad. On parem, et mehed kohe ruttavad tööle. Me võime paluda siis, kui viil on kokku pandud.“

„Willem, kallits poeg, olen 60 aastat olnud siigi lõikustöis, ja pole kunagi jesse päeva järel, kui Jumal tuli mu südamesse, alanud päevatööd palumata Jumala õnnistust ja abi päevale. Palume!“

Rõik laua ümber istuvad mehed põlvitajid ja wana peremees palus.

Kui palve oli lõppenud, läks wanake õue. Jumal oli wastanud ta palwele, sest sõnged pilved olid kadunud, vihm järele jäänud ja warsti hakkas paistma päike.

Ei kunagi ole nii kiire, et poleks aega paluda — jeda õppis Willem tsalt sel hommikul. Kas oled sinagi jeda õppinud?

Süda läks rõõmsaks tuhnides neid murettegevaid kirjanduse ja Noorte Elu arveid, kui leidsin, et meil on siiski mitmed väga hoolsad lehe levitajad ja agentid, kes oma võlgnevad summad korralikult ära saadavad. Mitmed saadavad ajakirja ja muude raamatute raha juba nädala ehk isegi mõne päeva pärast talitusesse. See on eeskujulik! Sarnaseid kaastöölisi selles tähtsas kirjandusmisjonis vajamegi. Need ei jäta meid hädasse ega häbisse. Peaks olema aga nende arv suurem!

Mida aga öelda nende kohta, kes pole õiendanud kogu tänavu aasta eest, mis peagi lõpule jõudmas sentigi. Kurvastusega pean nimetama, et mitmel isegi mitme aasta võlg südamele on kogunud. Võib omale ette kujutada, millisel määral see raskendab meie tööd ja valmistab meile uusi muresid ja võib saata meie lehe asja isegi katastrofaalsesse seisukorda.

Jumal ootab meilt nimelt ka rahaliselt asjus korralikkust eraldi, kus küsimuse all on Jumala riigi töösse puutuvad ehk „Jumala rahad“. Neid ei või meie kinni pidada, sest

nad võivad põletama hakata kord meie südamele.

Igaüks võib parandada oma asja. Loodame igauhest palju head!

See oli mulle hallide murelikkude päevade keskel kui päikese kiir pilvede vahelt, kui ühel päeval toimetuse tuli keegi „Noorte Elu“ agent ja oma mitme-mitme aastase võla kustutuseks maksis 100 krooni. Nii suureks oli kasvanud võlg vahepeal, mis korralikult õiendades oleks olnud ainult väike summake igakord.

Ja vend nimetas, et kuidas võiks ta ära minna teades, et talt võlg on hinge peal. Nii see ongi õige. See oli tõesti õige ja eeskujulik tegu sellest agentist.

Ja nüüd siingi maksab Issanda sõna: „Mida teed, seda tee usinasti!“ Johan. 13: 27.

Arveid õiendada postiteel: „Noorte Elu“ postkast 284 Tallinna ehk isiklikult ära tuua liidu laekurile v. Espenbergile Tallinna, Lembitu 7. Samati võib õiendada Sakeuse äris Vene t. 10, kus asub N. E. abitalitus.

2. Kun. 4: 7.

N. E. Talitaja.

Vanemate lein.

Seal seisab kaks murelikku inimekogu merekal-
dal, kelle oleng ja wältnus jutustab kalurielu
traagikast . . . Tormides on hukkunud nende poeg
— nende lootus ja rõõm.

Ilus oli meri ja waikne nagu praegugi, kui
läks merele. Kuid oo petlikku merd! Tõusis järsku
torm hirmus ja äsja uinunud meri muutis oma
palge. Endine naerataw-unistaw wee pind oli
muutunud kaootiliseks loodusjõudude tantsuks —
sõjawäljaks, kus tormawad hirmsad wäehulgad oma
walgendawate lippudega ja hullunult kisendades
wastu waenlasele.

Ja selles mere mõllus ja lainete tantsus hukkus
nende poeg oma wäikese paadiga . . .

Asjata ootasid wanemad tagasi teda. Ta ei tul-
nud enam. Waikne ja unistaw on taas mere pind,
kuid oma salalikus riipes peidab ta oma ohwrit.
Kui saagist täisjõõnud panter täis kuninglikku mõ-
nutunnet lebab ta nüüd oma kallastes.

Ja iialgi ei tule enam ta tagasi. Kord waid
uhuvad teatud päewal lained ta tursunud ja kala-
dest pooleni puretud keha randa. Uga elu pole tas
enam.

Nii leinawad nad, kellele see kaotus on olnud
wõrratu ja lõbunud hinge sügawad haawad . . .

Elumerele ruttawad wälja noored täis lootust,
sest unistaw-kena ja meelitaw paistab wetepind.
Rõõmulauludel ja kuldseist lootustist tiiwustatud pa-
newad nad aerud töötama ja tõmbawad üles purjed.

Sealpool ootab neid igatsetud kulbrand.

Kuid äkkiarwamata tõusta võib torm, mis muu-
dab nende paadid lainete mängukanniks. Ja õudses

tormimihhas upuvad nende appihülised. Wärssem
süda näeb enda ees haigutawat koledat musta hauda.

Petlik on elumeri. Kui paljud on hukkunud
juba elus, teised tormides kaotanud igafugu sihti ja
waid lainetest aetakse ja juhitakse tuultest.

Seal on mõnigi noor süda, kes arwas wõiwat
korda saada ilma Jumalata. Selline elu tundus
talle liiga igawana. Wälja suurele maailma merele
igatfes süda. Ja läkski, kuigi nuttis ema ja walu
tundis isa süda. Läks petlikku kadumise teed. Seal
aga ootasid murdawad tormid, milledele polnud wal-
mistatud. Elulaewa tüürriratta juures puudus õige
kaptan Jeesus. Ei siis ime, kui hukkus lainetes.

Kui paljude isade juuksed on enneaegu halliks
läinud ja paljude emade silmad poolpimedaks nute-
tud nende kadunud laste pärast, keda maailm neilt
riisus. Ja terasest noana lõtkab mure kortsud
armsatele nägudele — mure kadunud laste pärast,
keda maailm wiis. Pole ime, kui enneaegselt piis-
titatakse rist mõnedegi wanemate hauale.

Ja nutab taewas . . . Sealgi on lein kadunud
hingede üle, kes Jumalale ütlemata kallid, kes mak-
sawad Jumala Poja were hinda. Sealgi oodatakse
põnewusega, millal jõuaks tagasi, kas wõi purustatud
eluga, kas wõi mõnel lauaukikesel, kadunud hinged.

Oled ja weel eksimise teedel, siis muuda täna oma
kursi. Ilma Õnnistegijata läheb su elu kindlasti
hukka. Pööra täna weel tagasi Isanda juurde ja
otfi armu Lemalt, kes sulle seda tahab pakkuda.
Mõtke su wanemate pisaratele ja palwetele. Mõtke
ka pisaratele, mida nutnud Isand Keetsemanni wõs
j i n u p ä r a s t ja ta waludele Kolgatal!

Mööduv.

Sajab . . . sajab . . . Hall on taewas,
ähmane ja nukker maa . . .
Loodus leinas, loodus vaewas —
nutab, nutab lõpmata . . .

Ei ma suudaks täna kanda
höisklemisi — õitsemist . . .
Päikeselisse valgusranda
tiivad mind ei kannaks vist.

Haige olen. Murtud tiivul
ei saa vabalt lennata . . .
Aga siiski — mõnel viiul
näen sind, kauge kodumaa . . .

Nutab taewas, nutvad pilved —
nutab leinav, nukker maa.
Kuulen troostisõnu helgeid:
Mööduv kõik . . . nii valu ka.

Tallinna 12. VIII. 28.

K. S.

„Mis keegi külvab, seda ta lõikab“!

Kinnetel Georg Wiinamägi.

On olemas võnkumata ja igavene loodusseadus: „Mis keegi külvab, seda ta lõikab“! Looduse nähtused ja seadused on kaljukindlad. Võta ükskõik mis seadus, näiteks liikumisseaduse, kas ta ei purusta, kas ta ei hävita, kes tema aktiiviteedi ette seisma jääb?!

Kuis looduses vahelduvad külv lõikusele ja o l e n e w u s k ü l w a m i s e f t, nii on ka meie rahwaste elus ja ka üksikute inimeste juures.

Suur arv meie noorsoost on juba lõikamisel. Aga mida sa külvab, seda ka lõikab! Halb küli annab halba lõikust! See kõik tuleb meie pattude rohkest, ja nim. teatud pattude järelbustena

Kui palju noori juba lõikavad liha-elu järelbusti . . .

Nad langewad sinna ellu, ja ruineeruvad nii hästi hingeliselt kui ka kehaliselt.

Mõni on juba wanaks saanud, kuid lõikus kestab edasi, mida ta kord ammu, ammu aega tagasi külvanud. Kas oli see kogematusse või teadmatusse wili, ei see tähenda loodusseaduse juures ei ühtegi. Fakt jääb faktiks. Tulena põleb ta rind, aga lõikus, lõikus kestab edasi . . .

Tema naine, keda ta kord petnud truuduses, kas tema ei ole mitte üks lõpmata kaebus ja süüdistus? . . . Aga lapsed!? Lapsed, kelledele ta pärimuse teel halba pärandust andis, nad mängiwad ja jooksewad ringi ja ka naerawad, kuid sa näed ja loed ühtlasi neis ühte liikumat ja irwitawat ränka käsku: „Kuis külvab, nii lõikab!“ Minge haigemajadesse ja waadake, misjugu-seid haigeid teie leiate protsentuaalses ülekaalus? Teie leiate: „Mida kord meie ehk meie wanemad külvastid, seda meie lõikame!“ Süda lõhkeb neid waadates. Ühe esumehhe kõrwus ei kõla wist muud kui aga — andke mu puhtus ja terwis tagasi! Ja seda kisa ei suuda ükski laul ega klaaside kõlin sumbutada: T i g e k ü l w — k u r b l õ i k u s !

Tuletan mõõdunud aja sõpru meelde, noori sõpru, kes olid juba lõikamisel! Salapatu lõikus ja — omal kehal! Ja waata, nad ikka weel lõikamas! Aga teised ülejäanud, s. o. weel terwed, arwawad, et wõiwad rahulikult sarnast elu elada soomustades end tühjade lootustega. Mõnigi otsib weel sõpra, kellega wõiks liha-karifa põhjani rüübata. Ning waata edasi, seal ta juba külvab ja kes on ta ohwer? Tema ise ja üks rikkumata süda. Tema oli nõrk wastupanemisele ning ärfas, kui juba hilja, ning jääb ainult konstateerida, kui kaugese oli jõutud! . . . Ühe hiigla wastutusega seob ennast sarnane läbiwiija.

Möödusid ajad ja ühel päewal ilmub juba murtud ja petetud süda tema ette pisarais ja ahastuses waldes: „Sina oled mind petnud, minu noorus ja kõik on talutatud!“ Külmahuga reageerib külwaja faktile, pöörab ringi ja läheb . . . läheb kuni leiab uut ja

murdmatut südant ehk pöörab „sõprade“ ja „sõbrannade“ poole, kes lahkest jagamas ja rüüppamas seda peekrit ja jooki.

Julgen Sult küsida ridade lugeja: „Kas oled Sina ka üks neist kes külvab, aga külvab põllul, mis on Sinu oma elu, keha, hing ja süda, ja külvab ühte umbrohu seemet? Mõttele loodusseaduse peale, et kurb lõikus wõib tulla, kuigi sa weel täna ei midagi näe.

Ehk külvad Sa umbrohtu wõõra südamesse, kehha ja hinge? Beatu! Ja mõtle, et on lapsi, keda on wanemad hoidnud kui oma silmaterana ning kõik oma lootused ja ootused nende peale rajanud ja ehk oled Sinagi lapse isa ehk ema? Ja sa tuled ning wõtad häbematul wiisil wanemate ainult rõõmu tallata! Häbene! Sa tuled ja lihtsalt tallad! Ühe suure süü wõtad sa enda peale, millest ükski inimene Sind ei suuda wabastada. Mõttele nende pisarate ja werest nõrguwate haawade peale, mida sa oma halastamatusega lõõnud, ehk pojale, ehk tütrele, ehk isale ja emale. „Kas ema südant tunned sa? . . . ta sinu rõõmust rõõmu näeb ja õnnetusest osa saab.“

Ja wõib juhtuda, et ükski ei tea sellest süüst, aga Jumal teab. Tema häält kuuled sa juba südametunnistuse näol, aga siiski lööd sa käega. Sa ehk naerad sõprade üle, kes otustastid elawa Jumalaga sammuda ning igawikuga arwestada? Kuid ütlen Sulle, mõttele järgi, enne kui naerad. Aga niüid palun Sind tule mõttes minuga wangimajja. Siin on kaks, kellel 15 aastat istuda, ning kolm mõrtsukat eluaegsel sunnitööl. Nemad kõik jutustawad meile omi elulugusid. Nende elus mängis peaosja kõlwatu elu ja joomine. Kuis on nad külvanud, nii on ka lõikus! Aga lõikus on piff. Nastast aastasse lõikawad . . . Ja mõnelgi on lõikus mitmekordne külwaieg. Ja kui meie sinuga kongist kongi läheme, siis leiame mitte mitmekesiseid wastusi, waid ühe: — „Meie oleme niitmisel!“ Aga kuule, mis need wiis weel räägiwad, räägiwad kui ühest suust. Nad tunnistawad, et nende patud on neile andestatud, ning et andestaja on Jumala ainus Poeg s. o. meie Jeesus. Nende weripunane süü on andestust leidnud, nagu seal Kolgatal ristilöödud mõrtsukal.

Niüid aga tea, Tema aitab ka sind wäljaspool konge ja müürisid, aitab õnnelikuks saada, ning wabastab sind tigeidast külwamisest, wiies sind sügawasse rahusse.

Päästja Jeesusega katju ka Sina uut elu hakata elama. E t a s a a d a k e d a g i e i h ä d a s s e e g a h ä b i s s e, kes Tema juurde tuleb. Seal Tema juures wõib weel kõik paraneda. Ära nihuta oma tulekut edasi, — tänasida toimetusi ära wiska homse warna —, sest kahju kadunud ajast Sinu noorpõlwes.

Tule täna, tule kohe!

Õhtusel teel.

Evald Mänd.

3.

Ja siiski ei saa keegi vabandada end öeldes: „Nad tapsid kord mu Jumala ja ma olen sunnit hukkuma.“ Kelle elus on Kristus kord olnud, ja ta on olnud kõikide elus, selle elust ei kao ta ka mitte, tehtagu seal ta vastu tööd niipalju kui tahes. Suurimad jumalasalgaajad maadlevad terve oma eluaja Kristusega. Ta tuleb tagasi järelejätmalt. Keegi ei pea hukkuma. Igaüks peab õndsaks saama, see on Kristuse õpetuse põhitoon.

Kurville jüngerile ilmus Kristus teel minnes allapoole. Ta oli tundmatu. Matkasid ühes teed. Tundsid mingisugust salapärast sümpaatiat, mis sundis end väljendama. Nad avaldasid omad valusad südamehaavad ja pettunud lootused oma sõbrale. Nood mõtted ei olnud mitte väga kerged avaldada noil rahutuil päevil. Kergesti oleks võind neilgi juhtuda

soovimatuid sekeldusi, kui põlat Kristuse jüngeril. Nad aga usaldasid oma sõpra.

Tunneme vajadust alati oma raskeil tundeil kellegi järele, kellele võiksime avalduda. Siiski kui teeme inimestega seda, pettume kahtlemata. Pole olemas alatumat ja salalikumat olnud maa peal kui

paha inimene. Temas on ühinend kurjad instinktid raffineerit mõistusega. Vähe on noid inimesi, kes suudavad talitada õiglaselt teiste eneseväljendustega. Siiski on üks, kes võib seda — ent inimesed ei usalda just seda. Ja selles avaldubki niihästi üksikute inimeste ja rahvaste traagika.

Kristuse esimesed sõnad pärast seda, kui oli kuulnud teise hingeelulist olukorda, olid noomivad. Võiksime peaaegu öelda, et nad olid väga karmidki. „Oh teie rumalad ja südamest pikaldased — — — uskuma.“ Kui paljud noored pettunud on juba kuulnud neid karme noomitusi minnes Emmause teed. Ja siiski nad veel ütlevad, et neil pole kokkupuuteid olnud Jumalaga. Tuleta meelde omi vaikseid hetki pärast joobnustavaid elamusi, väsitavaid lõbutsemisi ja meeletuid silmapilke. Kui mitu korda oled siis hiljem pidand vaikselt õhtu või tormiseil õil istuma omas toas ja kuulma omas südames valusaid etteheiteid: „Ma meeletu, ma

rumal!“ Seda on kahtlemata kõik tunnud. Võib-olla, et isegi mitu korda kurbuses oled nutnud tundes end õnnetumana kui kunagi. Ilusad õnnepäevad lapsepõlvest teevad valu.

Noil korral sa end alati oled vabandand. Võib-olla nimetasid seda sentimentaalsuseks, võib-olla liig leplikuks südametunnistuse hääleks. Aga tegelikult on see Jeesus, kes kõnetab sind allapoole minejat oma armsate sõnadega. Miks ei taha sa siiski tunda oma endist armsamat sõpra? Miks ei lähe sa talle vastu avali käsi ja süle: „Minu Issand ja Ärapäästja!“

Aga tagasivaatamatult sa matkad edasi allapoole. Täna teht otsused on juba homme unustet ja endine tee jätkub. Kuid Jumal ei jäta siiski oma valulast. Ta tuleb kaasa. Õhtupäikeses veretades madalal taevavõlvil seletab ta kirjad sulle.

Nood mõtted, mis paistsid äsja veel nii absurdsed ja kontrastsed, saavad sümpaatseks. Tunnete kaasa usklikele ja nende tööle, kuid kaugemale ja kaugemale viib tee allapoole.

Kurvim periood inimesel on käesolev. Ta mõistab, et läheb allapoole, mõistab, et tee on vale, aga

mingisugune uim veab teda kaasa. Sundimata lähevad jalad allapoole. Nood on inimesed, kes saavad vaid raskuste, vabastuste ja suurte katastroofide läbi Jumalale toodud. Teiste juures on see palju lihtsam. Lihtne sõna: käi minu järele! ja elu keerdsõlm on lahendat; teistel aga on vaja suuri vapustusi enne, kui tajuvad, mis teha.

Ja mis võib teha Jumalgi selliste inimestega? Vaevalt jõudnuna õhtu ta lahkub noist. „Mitte igavesti ei pea mu vaim jääma noomijaks.“

4.

Õhtu jõuab. Pilved varjavad vajumisel päikest. Pimedus loorib Emmause. Sõnul seletamatu õndsus kükitab tee veertes, iga silmapilk valmis meid haarama.

Ja tol viivul näha lahkumises oma armast seltisist ja sõpra — see on kurb. Suuremat tühjustunnet ei võind jüngerid kunagi täita kui tol viivul.

Inimesed, kes veel noored, ei tea õhtuvarjudest ja õhtuseist meeleoludest. Nad laulavad kevadlaule ja hõisklevad rõõmsalt. Rõõmus noorusülistus ja kergemeelsus valitseb nois. Aga ometigi on lähenemas neile õhtu. Sõber, ka sulle, kes sa vaatad elule helgemeelselt ja loodad leida vaid hääd elust, on liginemas õhtu. Ja sa ei tea, mil ta sind tabab. Sama päike, mis paistab praegu veel nii ilusasti, kattub kord pilveloorist ja vajub ja jõuab õhtu.

Täna sa oled armastet oma sõbrust, su seltskonda armastetakse ja sind peetakse huvitavaks. Su seisukord aineliselt ja moraalselt on hää. Kuid kergesti tõusevad pilved. Ettenägematud asjaolud riisuvad sult su senise varanduse ja seisukoha ja siis pead tunnistama, et õhtu on jõudnud kiiremalt, kui teadsid arvata.

Mitmed on rõõmsad oma perekonna ja armsamate keskel. Tulevad ettenägematud haigused ja varssi võime seista üksinda leides ilma taevaranal sünged pilved, päike vajumas. Õhtu jõuab.

Siis on veel noorus mitmel põhjuseks, mis keelab teda tundmast vajada Jumalat. Aga päev päevalt te vananete, sõbrad. Mäletate veel aega, mil olite noored, nüüd keskealsed. Varssi aga juba peate tunnistama väriseva päi: õhtu on jõudnud.

Kohutavalt kiirelt arenevad ilma sündmused. Päike veereb õhtule. Selle ilma õhtu ja sellega iga üksiku inimese eluõhtu jõuab lähemale. Kohutav on minna vastu ööle üksinda, ilma Jumalata.

Sõber, oled sa siiski veel nii julge?

5.

Pimeduse tulles tuleb tahtmata hirm inimese üle. Eriti veel olles pettund, kurbund ja õnnetu. Sellises olukorras tunneb inimene õieti enda väiksusust ja Jumala suurust. Jumala teed on õiglased. Nood, kes ei taha minna ta järele vabatahtel, neile ta peab näitama, et inimene vajab Jumalat.

Jüngerilt pääses valla ahastav palve: „Jää meie juurde, sest õhtu jõuab ja päev veereb!“ Nad olid täiesti lahti maisist huvidest. Teel, mil Jeesus vestles neile seletades kirju, olid süttind põlema nende südamed. See salapärane ja valus hõõgumine sai neile avalikuks alles siis, kui tahtis lahkuda Jeesus neist. Nad märkasid alles teda kao-

tades, kuis armastasid teda. Tervel teel ei leidnud tarvet paluda, nüüd aga oli selleks vajadus.

Kui palju palveid loetakse tihti, omal mõtted teisal. See on vaid lobisemine. Jeesus tuleb vaid tõsiste palvete paludes. Jüngrite palve oli tõsine, sügav ja lühike. Ja Jeesus jäi.

See oli nende ilusaim silmapilk elus. Väljas pime öö, kuri inimsugu, metsikud rahutused ja valud. Toas väikese lambi ümber mahe valgus ja soojus. Seal istub Jeesus oma sõprade keskel ja seletab neile salapäraseid tõsiasju. See oli seltskond, millist ei oleks juudid kunagi mõistnud. Neil polnud aimugi tulest, mis leegitses jüngrite hinges.

Ja siis võttis Jeesus leiva, tänas ja murdis. Ja maitsnuna seda leiba pääsesid äkki jüngrite silmad lahti.

Meister! See oli ju nende oma Issand! Keegi ei võind neid toita selliselt kui Jeesus. Kuid siis oli juba Jeesus kadund.

Ma olen tihti mõelnud kurbusega inimesile, kes ei tunne Jumalat. Kuid see on nii loomulik. Nood inimesed, kes pole veel tunnud seda ärrääkimata õndsust, millega Jeesus oma armastajaid küllastab, nood ei võigi mõista teda. Kuid kes on saanud osa sellest varjulepandud mannast, see teab, mis Jeesus tema hingele on. Tulge ja maitske, siis mõistate kõik.

Imeline muudatus sündis nois. Ennemalt kartsid minna välja pimedusse, kuid nüüd ei kartnud nad sugugi. Kohe välja ja Jeruusalemma! Ei olnud enam allapoole minekut, tee pööras täiesti. Enne läks allapoole — nüüd aga üles.

Nood, kelle südamed on süüdet põlema Jeesusest, ei või enam allapoole minna. Nende tee hakkab minema ülespoole.

Jõudnuna Jeruusalemma oma sõprade juurde nad lootsid neid üllatada oma rõõmusõnumiga, kuid noilgi juba oli teada ülestõus. Juubeldav rõõm valitses kõigi hinges. Südamed põlesid. Ja see oli tuli, mis vallutas tema maailma.

Meie noorsugu läheb allapoole. Oleme õnnatud, teeme ilusaid sõnu ja žeste. See kõik on asjata. Viigem noile Kristust, siis nad võivad saada jälle aatelisiks nooriks. Muidu hukkume.

„Jää meie juurde, sest õhtu jõuab ja päike veereb!“

Lõikuskuu õhtul.

Õhtusse kalduv lõikusaegne päike heidab üle maa, mäele kuldse läike; kui valmiv viinamäel on korjus aul nii vilja lõikusväljal kõlab lõikajate laul.

Seal poolel lõigatud küps nisu põllul veel kestab töö; veel vihku kantaks õlul, neil valge rüüle päike valab verd, mäe nõlvakuile purpurpunast merd.

Lõõm — õhtu taevas, leeken punas pilved, tõus'v udu: maa peab ohvrisuitsul palved! —
Õõ jõuab ju — see hõbetähtetund
and tööle rahu, — puhkust, magust und...

Küll lõikust palju, * palju veel on käele, oo läkita neid tööle viinamäele!
— Aeg tuleb pea! — On lähenemas öö, siis ruttame, et valmiks ajaks töö! . . .

J. Hermann.

Waade Jeesuse peale.

Kui meie tahame omandada kannatust eeltulewates wõitlustes usuteel, siis peame vaatama Jeesuse peale (Heebr. 12: 1—3). Malise rõõmu ja wõiduelu saladus seisab selles, et meie iial ei kaotaks oma filmist Kristust.

1. Meie peame vaatama Jeesuse peale, kui ainmale tegelasele selles, et meid wastu wõetakse Jumalast. Saatan püüab kõigest jõust meilt riisuda walwast meelt ja julgust, näidates meie patte ning eksimisi ja et meie ei ole Jumala lapsed ega päästetud. Läheb tal korda meid kahtlusisse wiia, siis kaotame pea walwamise. Kui meie jääme vaatama Kristusele, kes meie eest suri ja maksis meie wõlad, siis jääme walwama. Muidugi näeme meie, et meie patud on suured, wäga suured, aga meie mõistame, et nad on lepitatud.

Igafoord, kui saatan ette toob mõne meie patust, peame meelde tuletama, et Jeesus päästis meid needmisest, kui ise sai needmiseks meie eest (Kal. 3: 13). Meie näeme, ehkki meie oleme täis ülekohtu, et Kristuses oleme õigeks mõistetud, sest Tema on saanud meie eest patuohwriks (2. Kor. 5: 21). Meie näeme, et kõik patud, milles meid süüdistab saatan, on Jeesus enese peale wõtnud — 1. Peetr. 2: 24; Jef. 53: 6.

Kui sind praegu rõhub mingisugune patt, tehtud sinust enne ehk praegu, waata ristilöödud Jeesuse peale; usu Jumala tunnistust, et sind rõhuw patt on Jeesuse peale pandud (Jef. 53: 6) ja täna Jumalat, et sinu patt on täiesti kaotatud. Täna Jeesust, kes sinu patud enese peale wõttis ja sind wabastas rängast koormast. See oleks toores tänamatus, kui waewoleksid pattude pära, mis Kristuse veri puhastanud ja mis Jumal igaweses armastuses on kustutanud. Waata alati ristilöödud Jeesuse peale ja ela jumaliku halastuse sätendawas walguses. Kui kalliks läks maksma Jumalale sinu õnnistus! Täna Teda, usaldades Tema halastust ja ela selles walguses.

2. Meie peame vaatama Jeesusele, kui ülestõusnud Jssandale, kellel on meelew ald taewas ja maa peal ja jõud warjata ning hoida meid iga minut. Tunned ja praegu patu kiustust? Tuleta meelde, Jeesus on surnuist üles tõusnud, tuleta meelde, et Ta praegu on aus Isa paremal käel, tuleta meelde, et Talle on antud meelew ald taewas ja maa peal ja nimelt Tema wõib sulle anda wõidu.

Uju, mis ütleb Jumal, et Jeesusel on meelew ald „alati päästa“ (Heebr. 7: 25), et Tema wõib kindlasti sulle anda wõidu patu üle, mis sind kiustab, palu ja oota wõitu Temalt. Waata Jeesuse kui wõitja kuninga peale ja saa wõidad igapäew, iga tund ja minut pattu. „Pea meeles Jeesust Kristust, kes on üles tõusnud surnuist“, 2. Tim. 2: 8.

Wõiduelule on kutsunud Jumal igaüht ja selle saladus seisab selles, et meie alati meeles peatime üles-

tõusnud Jeesust. Waata ristilöödud Jeesuse peale ja sa omandad andestuse ja sügawa rahu; waata ülestõusnud Jeesuse peale ja sa tingimata saad wõidu patu üle. Kui sa ei waadanud Jeesusele ja andsid järele kiustusele, siis kahtse oma pattu, ja tea, et ta on andestatud, sest nii ütleb Jumal (1. Joh. 1: 9); waata siis uuesti ülestõusnud Jeesuse peale, palu et ta annaks sulle wõitu ja ära pööra oma filmi Temast.

3. Meie peame vaatama Jeesuse kui eeskujule, keda peame jälgima terve eluga. Meie Jssand Jeesus ütleb weel nüüd oma jüngritele: „Käige minu järel!“ Uuelu saladus seisab Jeesuse järellkäimises. „Kes ütleb ennast Tema sisse jääwat, see peab ka nõnda käima, kui Tema on käinud“ (1. Joh. 2: 6).

Tihsti toob usuellu just see halbust, et meie eeskujuks wõtame mõne hea inimese, keda austame. Kahtlane on inimest eeskujuks wõtta, isegi wäga head ja tublit. Jälgides inimest ektime. Ilmas on ainult üks täieline inimene olnud, kes kõlbab eeskujuks — Jeesus Kristus. Wõttes eeskujuks inimese, omandame rutem tema pahed ja puudused, kui head omadused. Waadake Jeesuse peale, ainult Tema peale, Ta näitab õiget teed. Kui teie wahel kahtlete mõnes asjas ja ei tea, mis teha, siis mõelge, mis teeks Jeesus. Paluge Jumalat, et ta Püha Waimu läbi seda näitaks teile. Öppige pühakirja, et teada, mis tegi Jeesus ja wõtte Temast eeskujule. Kuigi wahel paistaks, et keegi tema järel ei käi, siis olge kindlad, et teie ikkagi käite Tema järel. Urge wiitke aega armustades teisi, kes ei käi Jeesuse järel. Armustajale ütleb Jeesus: „Mis sul sellega asja? Käi sina minu järel.“ (Joh. 22: 22). See ei puutu sinusse, misugune on teiste usuellu, Jeesus ütleb sulle: „Käi sina minu järel!“

Kui jälgida Jeesust, saab elu olema wäga lihtne; muidugi tõusewad üles mitmed küsimused, kuid ka kõige keerulisem küsimus selgib, kui sina terve südamega otsustad Jeesust jälgida.

Tuleb ka saatan sofistama: „Waata see ehk teine usklik teeb seda ja seda.“ Sinu kohus on wastata: „See minuusse ei puutu, mis teewad teised. Mina mõtlen, mis teeks Jeesus.“

Jeesuse järellkäimine, on elu täis wabadust ja kerge. Selle tee, kes teiste peale waatab, täis kõwerusi, suuri ringe ja saatana wõrke.

Waata alati Jeesuse peale! Täie usaldusega mine, kuhu ta sind wiib. See on õigete teerada, mis on kui walgus, mis ikka paistab, kuni päew täis on (Öp. s. 4: 18). Jeesus on maailma walgus, kes Tema järel käib, ei käi pimeduses, waid temal peab eluwalgus olema (Joh. 8: 12).

Dr. Torrey järele A. Silbos.

Juhtfõnu Jumala riigi töötegijale.

Penn-Lewis.

„Jumala abimehed“ 1. Kor. 3:6; „Seft nad walwawad teie hingede üle, kui need, kes peawad sellest aru andma —“

Heebr. 13:17.

1. Asetuge erinimeste seisukohale ja armustage nende raskust nende seisukohalt waadatuna 1. Kor. 9:22. Wõtke osa nende saatusest, kuid siis juhtige nende mõtteid wähehaawal inimlikust asjast jumalikule. Julgustage neid, ärge mafendage nende meelt 1. Tesf. 2:11; 5:14. Rõige pealt näidake aga, et nende rahu alus on Jeesuse kalliskeri, mitte nende tundmused ja kogemused.

2. Ärge püüdke olla millegi muuna, kui Jumala juurde juhatawa häälena. Olge walmis jääma kõrmale ja unustuse ja ärge nautige sellest aust, et Jumal teid tarwitab wahendina, tööriistadena 2. Kor. 12:15; Joh. 1:37.

3. Paluge armu, et wõiksite märgata Jumala tööd hingedes, et wõiksite Tema mõjuda, õppides Tema pikameelsusest ootama ja kannatama Jak. 5:7. Hoiduge hirmutamast hingi liig nobedast kaswamast, sellega takistades Jumala tööd neis Jes. 42:3, 4; 2. Kor. 6:1. Paluge tarkust ülevalt, et wõiksite märgata, kui sügawale käiwad on armu mõjud ja tööd hinges, et selle läbi wõiksite juhatawa teda edasi. Ärge kunagi noomige, kui ta kohe kõik ei saakski aru. Jumal käib ümber omadega õrnalt, kunagi ei pahanda ta neid, waid meelkitab sõbralikult.

4. Õppige w a i k i m a kui Jeesus. Ärge kunagi rääkige teistele, mis seisukorras on selle wõi teise inimese sijemine areng. Mõõt, millest räägitakse 2. Kor. 10:11—17, on waid meie iseendile, mitte muile. Olge hoolsad pidama waimu ühendust, ärge wiibige riiuklõsimustis. Näidake üles Jeesuse armastust just neile, kes teid walesti armustawad. Tutwunege nende huwidega Room. 15:2; olge tulised eestpalmetes, kuid ärge kõnelge sellest, mis teistes inimestes pole Kristuse loomuse jarnane 1. Peetr. 4:8.

5. Püüdke kõndida k a t k e m a t u s ü h e n d u s e s Jeesusega, et ülevalt woolaw elumest iga päew uuendaks jumalikku tõde, mille tundmisele ju

olete tulnud. Walguseluta on meie suur hädasoht. Me wajame tunnistajaid, kes räägiwad, mis nad teawad, mitte mis nad mõtlewad. Seefuguse tunnistuse läbi mõjub Püha Waim. Joh. 15:26, 27; Jumala sõna ei räägi siis mitte ükspäinis kuuljate mõistusele, waid see tungib südamisse, kandes igawiku wilja. 2. Kor. 3:6.

6. Kui tahame elada läinud nädala kogemustst wõtmata wastu täna uut elu Jumalalt, muutume helisewa wase sarnaseiks, tühjeks ja jõuetumaks, kuid wastupidi, kui ammutame otse elumeeallikast, saab ta tarwitama enda kasuks meie wõimeid, endisi kogemusi ja teadmisi. Siis on neil hoopis teine tähtsus, kui siis, mil ise tahame wõtta neid tarwitusele selle asemel, et täiesti jätaksime endid Tema kätte tarwitamiseks. 3. Moos. 26:10.

7. Hing, kes ei taha olla millegi muuna kui tööriistana, ei pea endast ühtegi; ta ei kinnita oma tähelepanu sellele, mis tema näeb, ega püüa wõidelda Jumala eest. Sellest, millist temale „näib“ ja „tundub“, ei taha ta kõnelda, et ei jääks teiste hingede ja Jumala wahel.

8. Seesmine ja wäliline elu peawad olema kooskõlas isekeskis. Sellespärast polegi õige „uurida Jumala sügawust“ 1. Kor. 2:10, kui selle kõrmal unustatakse tegeliku elu kohustused ja hingede päästmine. Teistel on õigus armustada meie ssemist elu wälise järele. Jes. 14:1, 2; 1. Tesf. 2:12, 13; 2. Kor. 6:4—10; 1. Peetr. 2:22.

9. Rõige esmalt olgu meie põlew igatsus õppida paremini tundma Jumalat ja mõistma Kristusega Jumalas warjatud elu sügawat tähendust, kui ka harjuda olema tundmufita, liigutawate mõjudeta ja eriliste seesmistega kogemufita. Wil. 3:10, 13, 14.

Meie juhe minemikuga olgu:

„Mina olen Kristusega risti lõõdud.“ Kal. 2:20, samati kui iga filmapilt Kristuse puhastuswõre läbi elawaks tehtud jätame iseendid ja liikmeid Jumalale õiguse teenreiks. Room. 6:18.

Wõidulaul.

Linnetel Joh. Sarow.

Kes meist ei tunneks armast foraali „Las ma läen“ (Laßt mich gehn)? Selle laulu luuletas keegi usklik kirikuõpetaja Gustaw Rnak aastal 1846. Wiisi komponeeris Berliini Betlemma kiriku pime organist Karl Friedrich Voigtländer a. 1850. Mõlemad mehed olid täis igatsust taewase kodumaa järele, mis wäljendub niijästi laulus kui wiisis.

Gustaw Rnak sündis 12. juulil 1806. Tol ajal walitjes ratsionalism, mõistuseusf. 1826 lõpetas ta õppimise keskkoolis ja asub ülikooli usuteadust õppima. Andekas noormees andub ahnesti teaduste õppimisele, aga ta hing igatsleb rohkem kui furnud usuteadus pakfuda wõib. Mis on kasu minu hingel ja waeser rahwal kõigest teadusest! ohkab ta kord kuiva loengu järele.

Jumala arm hakkas tõmbama noormeesst Jsa juurde, aga täielik äraandmine puudus esiotsa. 1829. aastal läheb Rnak ühes oma sõbra Karl Stroubega ooperimaja poole, et nautida muusikat. „Kas teie käite hoolega teatris?“ küsiwad noormehed kolmandalt üliõpilaselt, kes seltsis nendega. „Ei ialgi!“ kõlas tõsine wastus. Rnak ja Stroube küsiwad hämmastunult: „Mispärast mitte, armas Bultmann?“

„Kuidas wõib usklik teatris käia?“ küsis üliõpilane Bultmann oma kord. „Kui ma oma tulewases foguduses kord jutlustan: Ärge armastage maailma ega seda, mis maailmas on! ja tunnistan oma teatris-käimise läbi, et ise armastan teda, ei wõi ma oodata mingit õnnistust oma ametis.“ Jättis jumalaga ja

püübras kõrvaltänawasse. Reed sõnad mõjusid, et mõlemad said päästetud Kristuse mere läbi.

A. 1833 sooritas ta eksami. Abiellus a. 1835 ja oli selle järele õpetajaks Wusterwitzis a. 1838—1848 ja Berliini Petlemma kirikus a. 1848—1878. Ta töötas õnnistusrikkalt ja sai palju kannatada koguduse liikmete ja kiriku ülemuse poolt. Jumal oli aga ta poolt ja wastafed ei wõinud talle midagi kurja teha, waid nende tagatijamine suurendas tas igatsust tae wase kodumaa järele. Ta läks igawesele kodumaale 27. juulil 1878, nii just 50 aasta eest. Saksamaal mäletasid usklikud ta 50 aastast surmapäewa.

Lõpuks olgu siin Martin Werner'i jutustus koraali „Las ma läen“ tekkimisest:

„25. juuli aastal 1846 oli röömupäewaks diakonile Wittenbergile, kes elas Bublitzis, ühes Taga-Pommeri-maa linnakeses. Ta sõber, pastor Gustav Knaf Wusterwitzist, oli tulnud siia kuulutama waeseile patu-seile auhist ewangeeliumi Jumala armust Kristuses. Homme kawatseti korraldada misjonipüha, mille hari-punktiks pidi olema Knafi pidujut-lus. Täna õhtuks Wittenberg oli kutsunud oma wäikese sõprusringi oma majja. Taheti paluda homse päewa pärast ja ühtlasi üles ehituda sellest, mida Wusterwitzi pastor, kes oli tuntud Püha Waimust täi-detud mehena, jutustada teadis. Ja nad olid tulnud, kutsutud sõbrad ja neil kõigil oli seljas pulmarie, ni-melt särav silmnägu, millest peegel-dus selgesti wastu Jumala rahu, mida nad kandsid oma südames. Südamlik terwitamine, rõõmus kii-tus ja tänu, millele järgnes palu-mine kõige pealeajamisega. Kui siis weel Knaf jutustas, kuidas Ju-mal end tunnistas mõnes paigas oma sõna poole, kuidas siin ja seal Jumala Waim oma püha tuld süü-danud, weeresid mõningal röömu-pisarad üle põskede. „Oh kui kahju,“ arwas keegi tasele ohkega, „et me ei wõi näha jagedamini armast wenda enestest keskel.“

„Jah,“ ütles keegi teine, „kui kord alles raudtee jõuab meie juurde ja ühendab ka meie wäikesed paigad üksteisega, siis lähed asi paremaks. Nüüd muidugi on tülikas ja igaw wantriga pikki sõite teha.“

„Ja, ja,“ arwas kolmas pead raputades, „ma ei tea, kas see on tõesti parem, kui ehitatakse raudteed igale poole. Ma kardan, mida kiiremini inimesed wõi-wad kõik teha, seda rutemini wõiwad nad ka põrgu sõita. Et's hobuse ja wantriga jõuta ka üsna kenasti eesmärgile. Kui istun oma wantril, mõtlen ma mõni-kord oma meeles: „Et's mul ole palju mõnusam kui Jeesusel Kristusel, kes pidi käima jalgsi oma pikad reised. Ja kui siis mu aus Lotte mind pikkamisi jälle tagasi toob mu külasse ja mu elumaja katusehari ikka lähemale jõuab, teeb tihti õnnelikuks mind mõte: iga sammuga jõuan ligemale oma igawesele kodumaale.“

„Teie räägite just minu hingest, wend,“ tähendas

Knaf nüüd jekka, „just nõnda olen ma mõelnud ja tunnud, kui siia sõitsin. Mõnikord tahaksin ma küll, et reis lähets usinamini. Tahaksin heameelega aega kalliks pidada, sest wiimne tund on käes. Aga ka oma wantris teen ma nagu Mooramaa kuningamees, ma loen, kas Jumala kena looduse suurest raamatust ehk kallist piiblist, ja siis tuleb ka igakord Püha Waim kui Wilippus mu juurde ja annab oma jumaliku walgust selle juurde, mida ma loen.“

Nii ka üleile — pikkamisi waid astusid wäsinud hobused edasi — mina aga röömustusin kuninglikult mõtte juures, et ma ei jõua ligemale üffinda maapealsele reisueesmärgile, waid natuke ligemale ka tae wasele kodumaale. Seal waldas mind kirjeldamata rõõm. Ma mõtlesin ph. Johanne'se sõnadele: „Meie saame Teda näha, nagu Tema on.“ Do sõbrad, kuidas waldas mind igatsus. Enne kui teadsin, kuidas see sündis, panin käed kokku ja ütlesin tasakefi:

Las ma läen, las ma läen
Sinna, kus ma Jeesust näen!
Seda üffi taga nõuan,
Et ta palge ette jõuan,
Igawesti sinna jään.

Capriebe'nis tahtsin ma sisse minna ühe oma sõbra, pastor Sondermanni juurde, ja küla paistis juba kätte. Aga enne kui jõudnud olin kiriku juurde, oli mul walmis wiee salmiline laul, ja mulle näis, nagu annaks ta laulda sõjalaulu: „Koiduke, koiduke, paistab mulle wiimist korda“ (Morgenrot) wiisil. Hea Sondermann ei teadnud midagi aimata, kui ma ta koha peale tupp-astumist wedasin klaveri juurde ja teda palusin mängida „Koidukest“. Ma laulsin siis ja me olime mõle-mal südamest röömsad selle üle, et laul andis laulda sel wiisil.“

Kaugemale Knaf ei saanud, sest juba istus peremees klaveri ees: „Wend, üleile palusid ja Sondermanni: mängi mulle wiisi, täna palume meie: laula meile oma laulu.“ Rääkis ja hakkas mängima. Mida jäi üle Wusterwitzi pastoril? Ta pidi laulma hakkama ja nii kõlas läbi ruumi:

Las ma läen, las ma läen
Sinna, kus ma Jeesust näen!
Seda üffi taga nõuan,
Et ta palge ette jõuan
Igawesti sinna jään. jne.

(Waata lauluraamatust.)

„Seda peame me õppima,“ hüüti kõigilt poolt, ja nüüd pidi laulja koolmeistrit mängima ja sõpradele laulu harjutama. Ta tegi seda heameelega, pealegi kui koolilapsed olid waimustatud ja õpihimulised. Nii sai palwetunnist laulutund armsa lõpuga: Oh kui õnnis olen siis!

Norra kirjanik Ibsen on kord kirjeldanud ühes oma draamas „Tulekahju“ ühe inimese arenemist, kes tahtis läbi viia niisuguse uue orienteerumise jumalikkude

vaatepunktide järele oma elus. Ta kujutab noort kirikuõpetajat, üht õilset isikut eht aadliku hingega. Inimene, kelle juures ühinesid kõrge kombeline teadvus, raudne tahe ja suur kannatus õilse idealismiga, kes oli waimustatud mõttest põhjendada oma südames ja koguduses jumalariiki, luua uut asja. Ta läks tülli maailma üldristiusuga, mille ülimaliks seaduseks on komme ja pruuk, kus hirmuga kardetakse niisuguse uue asja järeldusti ja rahuldusti leitakse petlikus poolikus usus. Talle tuli see palju maksuma, jah kõik; ohwer oli ta jumalateenistuse põhijoon; ta ohwerdas eluwäljawaated, perekonna õnne, kõik, mis tal oli kalleim. Ta wõitles wästmusenä madala- ja tõmbimeelsufega ja maie mugawa elu siseseadega, mida leidis ta igalpool, aga lõppeks hukkus ta õilne ja kõrge iseloom kohutawal kokkuwarisemisel fanatismis ja radikalismis, ja lõpp oli rääkimatu wiletsus, millesse ta oli wiitnud iseene ja oma järelkäitjad.

Stockmayeri arenemiskäik näis sarnane olemat selle mehe omaga, aga ta oli füiski täiesti teine, tal polnud temaga ühist. Mainitud mees püüab usuelu kõrgele wiia, aga kõrgemeel on tal ajawaks jõuks. Ta tahab iseeneft midagi teha. See on lõppeks üllinimene, kes wõitleb tas elu uue kujunemise pärast, see on oma „mina“ kultuuri uus suund, tahtes olla ikka suur ja suurem.

Stockmayeri suur selgemeelsus aitas teda Jumala armu läbi hoiduda nende saatuseft, kes tähelepanemata wälja astuwad jumalikeft joonist ja wõidetakse kiusatusesft, juhtida teiste pilke enese kui suure pühiku peale. Tema elukujunemine arenes sõna järele, mida ütles keegi taga lähedalt tuttav daam ta juhtimise suhtes: „Jumal ei kaswata meid ime-lasteks, waid inimesiks, kes pole midagi.“ Tõhig õigufega wõlba, et waewalt keegi inimene iseeneft wähem on lugu pidanud, kui Stockmayer. Sageli ütles ta: „Otto Stockmayeriga pole mul tegemist.“

Ta läks enese isiku salgamises nii kaugele, et ta näit. iialgi ei lubanud eneseft päewapilti walmistada. Pidi ta wahel end pildistada laskma oma wiimseil eluaastail sõja ajal, nõudis ta, et plaat kohe ära häwitataks. Ainult ühekorra on korda läinud päästa üht pildikeft, mis kujutab teda kõrges wanaduses Hauptwilti rohuaias. Peale ta kojuminekut lasksid sõbrad seda suurendada, ja nii on see ulatanud kauge- maisse ringkonnisse. —

Keegi ei julenud wõlba lipitsemoid meelitusõnu Stockmayerile. Nagu jälgi mao raputas ta eneseft maha sarnase katse. Ta terwest wäjaastumiseft wõidi märgata, et ta murega püüdis hoiduda sellest, et teelt kõrwale ei läheks inimeste meeleheaks. Keegi ta sõpradest ütles kord: „Ta paneb wastu nagu okaskaktus, kui talle liig ligi tullakse!“

Sellest tulligi ligipääsmatuse ja umbmeelsuse joon, mida kauge- maisseisjad mõista ei wõinud.

Ta andis alati waid seda, mida tal oli. Iga

Otto Stockmayer.

Jeefuse Kristuse tunnistaja ja järelkäija.

Alfred Rothi järele Joh. Sarow.

filmakirjalus jäi taft eemale. Jutlustaja Weismann Baafeli misjonimajaft ütles ta matuspidul: „Mis awaldas ebaharilikku muljet meile, oli see, et kõik oli ta juures läbi ja läbi eht. See on alati walus, kui nii sageli teatud inimesift ikka midagi peab maha tõmbama.“ Keegi Würtembergi ufuteadlane otfustas kord ta kohta: „Ei ole üksinda ehtfad ta elu peafooned, waid ka peenemad harukefed.“

Tal oli ainumaks mureks, et wõtta enese peale südame salaja inimese, püha elu Jumala palge ees. Ta tuletas sageli meelde Paul. 51:8 seletamisel, et Jumal otfib meie juureft „salajaft tõde“, „tõde mis on südame põhjas.“ Kord ütles ta: „Soowid sa paista sellisena, mida ja ei ole, awaldata muljet, mis ei sünni ühte ju sisemise tõeoluga, ehk näidata teiste ees miski liigutuse, muige, käepigistuse läbi seda, mida sa pole, ja warjata seda, mida sa tõeliselt oled, — siis on see wariseri õigus. See käib just wastu sellele, mida Isand ootab omakseilt. Rahu Jumal pühitsegu teid läbi ja läbi, et terve olemus leitaks wigata olemat Ta tulemisel.“ — Otse need omadused: alandus, õiglus ja enesefalgamine wajutawad sügawa pitseri ta elu uuele orienteerumisele ja tunnistamale, et see ei olnud miski enesewalitus, omaõigekspeetud asi, waid Jumala Waimu töö, kõigi iseloomu joontega, mida ta auliselt on kirjeldanud oma kõnedes ja kirjatõis. Kas tal ei olnud — lohutuseks kõigile ausameelseile hingedele, kellede juures ei näi pühitsus küllalt ruttu edasi minemat, sisemiseks arenemiseks Jeefuse Kristuse kuu järele, miskit teed, millel kõik läks libedasti ja kergesti. Jumalal oli palju tööd selle omapärase ja keeruliselt ehitatud isiku kallal, enne kui Kristuse Waim tas wõis aset leida. Ta oli üks neist tuge- waist iseloomudest, kes isegi siis, kui nad on armu saagiks saanud, ei ole weel kõiges tarwitatawad riis- tad. Oid sügawad omaelu ja jumaliku elu lainete tõukeid ta elus läbifegamini, ja alles wähehaawal wapustawate sünnituswalude all jõudis selge lahutus eesmärgile. Stockmayer ise kõneles sageli oma loo- mumeele kaljudest, milliseid ta oli hästi tundma õp- pinud, ja millised olid talle walmistanud mõningase hoobi, mille all pidi kaua kannatama. Aga ka need kaljud ei wõinud takistada teda eesmärgile jõudmast, sest ta süda oli Jumala käes. Wäga liigutaw on, mida ta ütleb selle kohta oma raamatukefe „Arm ja patti“ kolmanda trüki eeskõnes:

„Kes käib selle järele, mida Jumal on pannud ta südamesse ja ta kätte ufaldanud, kes loodab Ju- mala peale ja käib oma karjase jälgedes, selle wiib Ta läbi loomumele karide julge ja kindla käega, walguseft walguse, armust armusse. (Sp. Jõn. 2:6—9.) Me kogeme sellel teel, et Jumal kindlasti hoiab aastate wältusel, mida Ta meile kord annud; Jumal puhastab, kinnitab ja pitserdab.“

See on tõsine ja püha, aga auline ja õnnis tee, mida selle maailma targad ei leia, millest meele- tudki ei wõi eksida, tee millel õpitakse laulma:

„Au olgu Jumalale ja Tallele!“

(Härgneb.)

Hispaania wennad.

16.

D. Alcofi järele D. W.

Weel kord wõttis ta wäikese raamatu: „Zumal õnnistagu sind, Juan! kirjutas ta lõpuks, — wiimane kibedus oli wõidetud. —

Alguasitilid astusid sisse, et teda triaani tagasi wiia. Ta kummarbas üle armsa laiba ja suudles seda. „Sa ei maitsnud surma, ka mind wiib Päästja armulikult läbi. Nägemiseni igaweses walgušjāras!“ —

Teist korda ajas ta oma süngesse kongi, nüüd waid lühikesteks ajaks!

Teisel hommikul tõusis talwepäite selgelt. Triaani wärawad awanesid — wiimast korda. Kõigi teiste usutunnistajatega sammus Karlos kindlal sammul wälja, läbi maisje teotuse ja häbi rääkimata õndsusse.

See oli wõidurong. Karlosi lootused olid täitunud: kartus ja rahutus olid ära, jäi waid üks joow, et ta armastatud wend. ta Juan, oleks sel tunnil kaugel! —

Kui päike jälle särabes alla waatas martriverega joobetud maale, oli kõik möödas. Truu julane läks awatud armukõhje igawesse ellu. — — —

Talwerahus seisis waitne Muera, warjates endas perekonna-õnne, millist tumes-tas lein iše järele.

Beatrice oli tõsisemaks muutunud, Juani walu tegi ka tema südamele haiget, siiski troostis teda ta lapse magus naeratus. Ta emalik uhtus leidis lapse näokses ta armastatud mehe jooni. —

Wana Dolores oli ühel päewal oma isanda kutsunud wälja saali, ta näis wäga rahutu.

„Kaks kloostrit wenda peatuvad külas,“ rääkis ta, „nad pidawat jutustama suurel usupidustusest, mis peetakse Sevillas juba sel kuul. Kui me teakime — kindlasti teakime...“ ta hääl kadus piirawis.

„Sa waewad end, hea Dolores; mulla juures wõiksid nad weel oma wiisa kutsutada, — ta puhkab Zumalas, ju kuu — kuu.“ Waewalt suutis Don Juan enda üle walitseda.

„Ent see oleks ometi kindlus,“ ütles naine jälle, „ah, selle kindluse pärast käiksin healmeel palja jalu tee Sevillasse ja tagasi!“

Seal oli ka Juani otsus walmis. „Ma lähen! Pangu Jorge hobused walmis, homme hommikul lähme teele.“

Rahutu oli ta sel päewal, tungal oli ta hinge langenu. Koiduhämaruses kihutafid ju mõlemad Sevilla poole. Sinna lähedal tahtsid nad peatuda, puhata ja sõtta hobuseid.

„Waadake, senor, linn leekides,“ hüüdis Jorge äkki; hele tulekuma pani säravad täbed kahwatuma.

„Tuli on wäljaspool linnawärawaid,“ hüüdis Juan kohtumult; — „seal wõideldakse rasket wõitlust; palu — palu nende waeste hingede pärast!“

Ta oma huulilt tulid waewalt palwesonad, ta nimetas mõnda, keda arwas praegu piinas ja waewas: Juliaano Hernandez — fray Konstantino — ihegi sõprade nimes ei tulnud talle sel hirmsal hetkel meelde.

„Senor,“ ütles teener, „seal all on

küla. Hobused on ju tugewasti sõitnud ja wajawad puhkust.“

„Puhaku nad pärast, — ei maga Sevilla sel hirmsal kõl,“ wastas Juan ägedalt; tulekuma ajas ta edasi ja edasi.

Weel kahetunniline meifik ratutamine ja hobune peatus Donna Jnezi maja ees. Ta koputamisf kuuldi, awanes wäraw. Teenija seletas, et proua olewat haigena suurelt ohwripeost koju tulnud, kuid tahtwat siiski Don Juaniga rääkida.

Ükki aja pärast ilmus Donna Jnez, ja Don Juan ehmus nähes surmuhawatut nägu, tardunud, kustumud filmadega. Nähtawasti oli ta wäga kuu nutnud, nüüd sirutas ta wäsinult mõlemad käed onupoja poole: „Oh, onupoeg, see on hirmus — hirmus!“

Juanis tärtas ju kartus: „Ma ei mõista Teid, Donna Jnez,“ kogelbas ta.

„Püha Maria! — Kas Te siis ei teadnud...“

Don Juani silme ette kerkis pilt, kuidas intwiifitorid kustumawad wiha oma kerkeri tubaga, selle kõrwal puust kuu tanab tšamarrat ja karrotat, millele maalitud Santillanos y Menaya'de kuulus nimi! — Ent Jnezi filmad nägid elawat ohwrit, nagu täis tšandust ja rahu, see nägu jääb ta ette wiit surmatunnini.

„Luba mind sulle welda, Don Juan, ma ei tahtnud sinna minna, seft wiimasel põletamispiihal juri mu armas wend Gonzalez; kuid Don Gartsia nõudis seda; ta pidi wanglas lumud Donna Juanita de Bohorques'i süütis awaldatama ja ta warandus omasele tagasi antama. — Dota, laje ma räägin edasi! Mii palju naifi oli surmamõistetele hulgas, ma ei wõinud sinna waadata, pidin ikka jälle Mariale ja doktor Kristobalile mõtlema. Seal juhtis keegi mu tähelepannu wäikele mehele, kes näitas taewa poole ja julgustas onri sõpru troostijõnadega, ja enne kui don Gartsia jõudis hüüda: „Ära waata sinna!“ — olin ma ju teda — teda näinud...“

„Teda?“ karjus Juan, „teda — elawalt?“

Troostita muuskumine oli wastuseks. „Tema see oli, kindlasti! Sama armas nägu, ei olnud see kurb, ei hirmul; näis, et ta oli palju kannatanud ja oli nüüd kõigeft kõrgemal. Karimatult waatas ta ringi, kui näeks ta kõik, ja ometi näis ilm oma kannatusiga taft kaugel. Ohtused loeti ette, algaufil andis iga kerkeri kapihoobiga ilmlitule kohtuwõimule üle. Kapihoop talle, ja kisedades kukkusin ma, — don Gartsia ja mu wend Manuel tõid mu koju.“

„Ja ühtki sõna — ei ainuufki wiimast sõna talt?“ oigas don Juan; weri kohises ta kõrwus, filme ees woogas tule- ja weremeri.

„Ei ainuufki silpi. Weldakse, et ta triaani õues eeslajajaga rääkinud ja üht kahetajat, Maria Gonzalez'i armastuses trööstinud.“

Don Juan ei kuulnud enam; walu ja meeletu kihutafid ta wälja, otseteed dominiikanikloostri poole.

„Mine magama, muretse hobuste eest,“ hüüdis ta ehmunud Jorgele; „homme

warahommikul San Jsidro suurel wärawal!“

Kümne minuti pärast äratas ta kloostriwärawas unise munga ja teatas, et soowib prioori näha.

Wida ta siin dieti tahtis? Prioori wastutusele wõtta, talt wenna wend nõuda? Ta ei teadnud. Kui wiimaks prioor sisse astus õnnistussõowiga: „Rahu olgu sul, mu poeg!“ — siis kargas ta üles kui meeletu.

„Teie õnnistusele wiiskan ma needmise wastu! Jah, ma wannun Teid; ei, ma kutsun Zumala needmise Teie üle, Tema tšajugu Teile, mis Teie mu waele, süüta wenna wastu patustanud! Ei ole te Zumala teenrid, te olete Ta wiiskajad; kõik need piinad, waeste ohwri weri ja tulekummus saagu Teile ofaks kohtupäewal!“

„Zuimene, ja oled meeletu —“ Prioor taganes mõne sammuni Juani ahwardama kae ees. „Delete mõistuse kaotanud, ma ei taha Teid kuulda. Teil on naine ja laps, — muretsege wähemalt, et need saawad pelgupaika. Nende pärast loobun omaft õiguseft Teid koe wangistada; ju ammu olite raske kahtluse all, ent kõigile küsimufile wastas Teie wend waitimisega, ja see päästis Teid.“

Murtuna langes Don Juan lähimale toolile. „Minu pärast — minu pärast,“ oigas ta, „ja mina — ma ei aimanud seda!“

„Fray Sebastian Gomez teadis seft,“ rääkis prioor tõsijelt. „Ja nüüd kuulake: mis Te siin teotanud, see annaks Teid filmapiikseft intwiifitsoonikohtule, seda teadke. Ma pean Teie peale püha walitsuse ees kaebama, jeda nõudub mu südametunnistus, ja see sünnib täna näbala pärast, pidage meeles. Walgustagu Zumal Teie südan, — ma andestan Teile!“

Prioor oli toaft läinud. Juan ei märganud seda. — Warsti tuli munt ja pani wiina ja leiba lauale. „Mu isanda prioori kähul,“ ütles ta taja. Juan lihtas põlastawalt kõik patutawa eemale ja tõusis täiesti murtuna toolilt.

„Wabandage, ekfšellents!“ algas munt jälle, „üks surmamõistenuft — arwatawasti mõni kaugel sugulane Teile — wiibis kuu siin wangina. Ta araminekul pühkifin ta toa ja leidisin selle siin.“

Juan haaras patutud wäikese raamatu: „See waeg oli mu wend“, ütles ta uhkelt; siis kinnitas ta mõõga wõõle ja sammus hommikutellade helises kloostrift.

Tema Karlos, tema kallist! Piinad ta ümber, — see kiskus ta südan! Wäsinult jaabus ta wiimaks Jzobrosse. Kloostriaias heitis ta maha ja hakkas raamatut uurima, mille munt talle annud. Efti tundis ta pettumust, kääkri oli wõõras, siis aga oli ta sügawasti liigutatud, kui luges Don Juan d'Albarezi õnnistust ta pojale Juan Rodrigole. — Ja wiimaks wennalt märmeid, ta Karlosift! Weel korra luges ta kõik läbi; nüüd ta mõistis, mida ta waewalt julges aimata: Jsa ja poeg siin all juba ühendatud ja seal ta igawikušjāras! — „Parim sai sulle ofaks, ja hea, truu!“

Wiimaks tõusis Juan. Ta oli prioori mõistunud: weel üks näbal! Ta pidi rututama, et naige ja lapse wiia maale, kus wõidi taftamatult usku tunnistada.

Munfabelt, kes tahtsid teda kinnitada,

palus ta waid üht: eilse hirmsa jündmuse pealkülgijaga kõnelda. Tuligi noor munk, kes wastas Juani küsimusele, ainsale, mis talle weel tähtis: „Kui kangelane: rahulikult, wäikelt ja kiirelt!“

Õnata tänus jurus Juan munga kätt. — „Müüd laske mind — laske mind minna, kiirelt möödub aeg! On mu teener seal, las ta paneb kõik walmis, sekunditki ei wõi ma wiiwitada!“

Mõni minut hiljem kihutasid kaks ratsanikku Sevillast Nueera poole. Jumal warjas neid, meel ei olnud hilja. Kurb

oli tagajärelle isade lossi, ja siingi pidi kiirustama, kui armsaim wiimane maine warandus ei pidanud piha walitsuse jaagiks saama. Donna Beatrice ei küllinud, ei kaewanud; Juan ei wõinud näüd rääkida, seda ta teadis; kuid Juani rahwas oli ka tema rahwas, Juani Jumal — tema Jumal. — ka neile pidi kord ilusam koidupuna särama. — — —

Kaks näbalat hiljem lõikab kaubalaew Kadis'i lahe siinwooge. Leinarõiwas daam toetub pardale, ta tumedad silmad waatawad lootusriffalt kauguse. Ta kõrwal seija-

wad frantsiskaanimunk ja wana teenija lapsega; mitte kaugel ka teener, tähelepänu-ärataw ilus, uhe kõnnatu ja wiisata kommetega. — Ka tema, Don Juan Rodriigo d'Alvarez waatab lootuses ja tänutundes töötatud maa poole. Ohud, walu ja hirmud jääwad maha, samuti kolumaa ja isamaja; ta wõtab kaasa waid oma kalli usu ja leina armia furnu järele, ausama, parima inimese järele, kes olnud talle tallein! — Üks, kes oli kütjutud, walitub ja truu leitub! —

Löpp.

Palwe Wene kirjanduses.

Gogol palwest.

Gogol on Wene kirjanduses enamjagu satiiririkuna tuntud. Tema armastab kibedalt naerda inimsoo nõrkuste üle. Naerdes ja teisi naerma panmes, on tal kindel eesmärk. Tema eesmärk on näidata Wenemaale kõike seda kurjust, mis Wenemaal leidub, ning pakub ka abi sellest kurjustest pääsemiseks.

„Kes tahab tõesti ausalt Wenemaad teenida,“ kirjutab Gogol omas „Autori pihtkirjas“, „sel peab olema palju armastust inimeste wastu, ta peab olema tõsine kristlane sõna kitsamas mõttes.“ Tahtes ausalt teenida oma isamaad, hakkas Gogol palwe abil ühendust Jumalaga ottima. Kirjas Sch-le kirjutab ta: „Mõistus ei wõimalda inimesele täielikku edasisaamist. Seks on olemas kõrgem omadus — tarkus, ja seda wiimast wõib ainult Kristus meile anda. Ei saa seda ühes sündimisega, ei ole ta pärandaw, waid ainult taewast saadud juurem armuand. Kellel on juba mõistus, ei wõi teisel teel tarkust omandada, kui paludes ööd ju päewad Jumalat Paludes oma hinge tui armastuseni ülendades, kõik mustuse endast kaotades, et wastu wõtta taewalisk küllalisk, kes pelgab eluforterit, kus korratu hingemajapidamine, kus puudub kõigis kooskõla. Aga kui see küllaline siiski majasse astub, siis algab inimesel taewaline elu ja ta tunneb imelisk õndsust olla õpilane. Kõigest igapäewasest nõuandest leiab ta kõige targema nõu, iga lihtne asi näitab talle end tähtsamast küljest ja kõik loodus on lahtilöödud raamat.“

Kristuse tundmine ja tunnistamine oli Gogolil, kui elule mõtet andwa kõige kõrgema tarkuse tundmine. Ta kirjutab „Autori pihtkirjas“: „Mina ise praegu ei tea, kuidas Kristuse juure tuln, kuid leidisin, et tema käes on inimeste hinge wõti, ja et keegi hingeede tundja ei ole kunagi nii kõrgel seisnud, kui Tema.“ Mõned leheküljed edasi jätkab: „On kuidas on, aga elu ei ole enam meile mõistatus. Tema oli mõistatus, kui targemad inimeste seast, mõttetarkadest kuni poeetideni tema üle juurdlesid ja otsufele tulid, et ei tea, mis on elu. Aga üks kõige targem ütles, ilma et oleks kahtelnud, et Tema teab, mis on elu. Et see üks on tunnistas juuremaks neist, kes kunagi on olnud ja isegi nende poolt, kes ei tunnista Temas jumalikkust, sellepärast tuleb Tema sõnadeesse uskuda isegi sel juhtumisel, kui Ta lihtne inimene oleks. Nii on otsustatud küsimine, mis elu on. Mina olen peale mitme aastase töötamise ning läbimõtlemise tagasi jõudnud

selle juure, mida tundsin juba lapsepõlwes, et inimese eesmärk on teenida, et meie elu on teenistus. Tuleb aga meeles pidada, et maapeelses riigis elame ka selleks, et Taewa Walitsejat teenida ja Tema seadusi filmas pidada.“

Dma elu ülesannet täita, s. o. inimkonda teenida, pidas Gogol wõimatuks ilma Jumala kaasabit. Ta otsis tuge ning leidis ka seda nii oma, kui ka teiste usklikude palwes. Ta kirjutab edasi: „Üks tähtsamatest Pühale maale reisirijuse põhjustest, oli tahtmine südamlikumalt palwetada ning õnnistust paluda uude ellu astumiseks. Selle käest, kes awas meie ees kõrge elu saladuse, ning paluda sel pinnal, kus kord kõndis Tema jalg. Täna da kõige eest, mis iiales sündinud minu elus, paluda elawust ja jõudu tööks, milleks mina ennast olen kaswatanud ja ette walminstanud. Siin ei ole midagi imestamise wäärilist, kui õpilane peale õppimise lõpetamist tõttab tänu sõnaga õpetaja juure, kui poeg tähtsa elusammu eel tõttab isa hauale, miiks mina ei peaks siis minema seda hauda kumardama, mille ees kõik põlwitawad, kust kõik troosti leiawad. Palun, et ka teised minu eest paluwad, sest teadmata, kelle palwe leiab Tema poolt ennem wastuwõtmist. Tean ainult seda, et täna kõige põlatum, wõib homme parem neist olla ja tema palwe Jumalale kõige ligemale jõuda. Sellepärast ärge mõistke mind hukka, waid täitke sõna: „palujale andke.“

Nii mõtles Gogol palwest. Tema hingele oli palwe tarwiline ja ta ei kartnud seda tunnistada.

Dostojewski palwest.

Dostojewski ei ole jätnud meile „Pihtkirja“, nagu seda Gogol ja Tolstoi tegid. Aga siiski oma usulised waated ja hingelised kalduwused ilmutab ta meile oma kirjatöödes üksikute isikute läbi. Würist Möshkin „Idioodis“, isa Sofim ja Aleksha „Vennad Karamasow'ites“ kõnelewad tema eest ja nad kõnelewad muuseas ka palwest.

Nii kui Gogolil, oli ka Dostojewskil Kristus elu- jõud ja palwe — otskohene läbikäimine Kristusega. „Vennad Karamasow'is“ kõneleb Dostojewski järgmisel isa Sofimi läbi: „Mina arwan, et meie selle suure asja otsustamise ühes Kristusega. Kui palju oli ideid maa peal — inimkonna ajalooes, mis aasta ehk kümne eest weel olid wõimsad. Nad tekkisid korraga ja laagnesid laiali üle kõige maa. Ka meil saab nii olema, lööb särana meie rahwas ja kõik inimesed ütlewad: „Kiwi, mida hooneehitajad on ära põlanud, peab nurga-

kiwiks saama." Kui meie aga meie pilkajatelt järel küsime: kui meil on siis unistus, noh, millal siis teie ise ehitate oma hoone üles ja korraldate endid töes, ainult oma mõistusega, ilma Kristusega? Kui nad ehk tunnistawad, et nad juba lähewadki ühinemisele, siis tõsiselt usuvad seda ainult kõige kergeusklikumad neist, nii et tuleb imestada isegi nende kergeusklikkust. Tõesti neil on unistawat fantaasiat rohkem kui meil. Mõtlemad korraldada endid töes, aga Kristust põlates lõpetawad sellega, et ujutawad ilma werega, sest weri kijendab were järele ja kes mõõka tarwitab, langeb mõõga läbi. Kui mitte poleks Kristuse usku, siis häwitaksid inimesed üksteist maa pealt kuni wiimase kahe inimeseni. Need faks ka ei oskaks end oma uskuses pibada, nii et wiimane häwitats eelwiimase ja siis ka lõpuks enese."

Weel edasi jätkab isa Sofin: „Noormees, ära unusta palwet. Igakord sinu palwes, kui tema aga südamest tuleb, leidub uus tunne ja selles ka uus mõte, mida sina enne ei teadnud ja mis sind uuesti julgustab. Sa leiad, et palwe on kaswatamine. Pea meeles weel igapäew, kui iganes wõid, korda eneses: „Issand, anna andeks kõigile, kes Sinu ette tulewad.“ Sest iga tund, iga filmapilk tuhanded inimesed lõpetawad oma elu siin maa peal ja nende hinged lähewad Issanda ette. Paljud neist lahkuwad elust üksikuses, teadmata kõigist, mures ja walus. Keegi ei mõtle kaas-tundmuses nende peale ja isegi ei teatud, kas elafid nad, wõi mitte."

Dostojewski palwe ei ole enesearmastaw, s. o. ainult enese üle paluw. Temas awaldub armastus kõige inimkonna ja kõige looduse wastu. „Wenmad, ärge karke inimeste pattu, armastage inimest ka tema pattudes. Jga liiwatera, iga lehte, iga Jumala kiirt armastage! Armastage loomi, armastage taimi, armastage iga asja! Kui armastad iga asja, siis awa- uewad sulle neis Jumala saladused. Armasta üks kord, wõta tunda üks kord ja hakkad wäsimata tundma ikka edasi ja rohkem — igapäew. Armastad lõpuks kõik ilma üleilmliku armastusega. Üksi jäädes — palweta! Armasta kummuli heita ning maad otshaesisega puudu- tada. Suudle maad ja wäsimata, täitmata armasta, armasta kõiki, kõiki armasta, oti joowastawat rõõmu — tema awalduji. Niisuta maad oma rõõmu pisara- tega ja armasta ka neid pisaraid. Pisaraid ära hä- bene, pea need kalliks, sest need on jumalik anne, mis mitte ei anta paljudele, waid ainult wäljawalituile."

Ehk küll praegu inimesed elawad ilma usuta, ei kartnud Dostojewski oma usku tunnistada ja uskusi kuni lõpuni. „Usu lõpuni, ehk ka juhtuks, et kõik maa peal elawad taganewad, aga sina jää ustawaks. Too siis ohwer ja kiida Jumalat sina — üfsik järeljäänud. Kui teie faks niisugust kofku tulete — siis on juba terwe ilm, elaw, armastuse ilm. Siis wõite rõõmnus üksteise ümbert kinni ja kätte Jumalat ehk teid kõigest faks, aga siiski läks täide Tema õigus."

Tolstoi palwest.

Tolstoi on tuttaw, kui sügaw usuline iseloom. Tema jumalaotfimine peegeldub kõigis tema töis, mis kõik enamasti autobiograafilist laadi kannawad. Juba noorpõlwes tundis ta waimulikku rõõmu. Ta kir-

jutab omas päewaraamatus ühest sarnasest läbielami- sest — palwetamisest Kaukasuses waiksel õhtul: „Kui lugeba palwetamiseks ainult palumist ehk tänu — siis mina ei palwetanud. Mina soowisin midagi kõrget ja head, aga mida — seda ei oska kirjeldada, ehk küll selgesti tundsin, mida soowisin. Mina tahtsin ühte sulada kõiktäitwaga, mina palusin, et Ta mulle andeks annaks kõik minu ülekohtu; aga ei, mina ei palunud seda, sest tundsin, kui Tema andis minule juba selle õndsfa filmapilgu, siis andis Ta ka juba mulle andeks. Mina palusin, ja ühes sellega tundsin, et minul ei ole midagi paluda ja et ei wõi, ega oskagi paluda. Täna sin ainult Teda ja seda mitte sõnadega, mitte ka mõttes. Ühes tundes ühendasin kõik: nii palwe, kui tänu. Kartuse tunne kadus täiesti. Mitte ühtegi eri- tunnet — usku, lootust, armastust, ei oleks wõinud eraldada ühigest tundest. See tunne, mida eile tund- sin — on armastus Jumala wastu, kõrge armastus, mis eneses ühendab kõik headuse."

Pärapoole kuulutas Tolstoi kõige ilmale temas sündinud waimlisest muutusest. Omas tahtmises mõjuda seltskondliku elu peale tema waimlise uuestisündimise suhtes, läks ta lahku kirikust ja dogmalisest uriteadusest, aga ka wäljaspool kirikut ei wõinud tema hing ilma palweta läbi saada. Citades kirikliku palwet nii, nagu seda kirikutes palutakse, seda rohkem ja palawamalt palwetas ta üfsikult. Sellest kirjutab järgmiselt: „Ma arwan, et on wõimatu elada hästi ilma palweta ja et palwe on hea, rahulise ja õnneliku elu põhjus. Ewangeeliumis on näidatud, kuidas peab paluma ja milles seisab tõsine palwe."

„Palwetamine seisab selles, et keelduda kõigest mai- sest, kõigest, mis wõib minus killustada ellukutjutud jumalikud tunded. Kõige parem on teha, nagu Kris- tus õpetab: minna oma kambriisse ja panna uks kinni, s. o. palwetada täielises üfsikluses, olgu siis kambri- metsas ehk põllul. Palwe on selleks, et keelduda kõig- sest maiisest, wälisest, et ellu kutsuda eneses jumalik oja. Tunda end Jumala sulasena, tundma õppida oma hinge, oma samme, oma soowe ja seda kõik mitte wälise ilma nõuete kohaselt, waid wastawalt oma hinge jumaliku osale."

Ühes erakirjas P. J. Birjukow'ile awaldab Tol- stoi ka selgelt oma waateid palwe kohta: „Palwetan tihti ja alati Meie Jsa palwet. Olen proowinud ka ise palweid kofku seada. Wiimasel ajal seadfin kofku palwe, kus awaldatud tundmine, et olen Jumala riigist, liige ja soowin ainult ühte — täita oma ülesan- net hoolkasti alati tundes, et minu läbi töötab Ju- mala wägi."

Huwitaw on wõrrelda Tolstoi usulisi waateid Go- goli ja Dostojewski waadetega. Nemad kõik kolm tahtsid palwe läbi ühist eesmärki — teenida ja armas- tada inimest ja omas hinges ellu kutsuda jumaliku oja. Nad otfifid ühendust Jumalaga palwe läbi.

Wladimir Solowjow palwest.

Kuulus Wene mõttetark Solowjow on oma töödes palwele annud ka filmapaißtwa koha. Tahtes palwet filosoofiliselt seletada, näeb ta temas abinõu oma tahte ja kõigekõrgema, s. o. Jumala tahte kofkusulamisest.

Solowjow kirjutab: „Kes ei palweta, s. o. kes ei

ühenda oma tahtet Kõigefõrgema tahtega, see, kes ei usu selle Kõigefõrgema tahtesse — ei usu headusesse, ehk peab ennast täieliselt headuse peremeheks, oma tahte peab täiuslikumaks ja kõigevõimsamaks. Uskumatus headusesse on kõlbline surm. Usk Jumalasse, headuse seaduse pidamine ja Temaale palvetamine, andes kõigis Tema kätte oma tahe — on tõsine tarkus ja kõblilise täiuse algus. Sest esimene usu samm, uus eluwaim, milles Jumal ühendab end inimesega ühte tegewusse, on palwe.”

Edasi kirjutab ta: „Palwel peale individuaalse on veel lootsiaalne tähtsus kõige inimkonna solidariteedi saavutamiseks. Inimene, kõlbliselt ühinedes tõsises palwes Jumalaga, ei ühenda Temaga ainult üksti enast, vaid ka teisi. Inimene saab ühendavaks liiks Jumala ja loodud asjade, jumaliku ja loodusliku ilma

wahel. Inimese tahe, wabalt alludes Jumala tahtele ühineb wiimasega üheks uueks jumal-inimlikuks jõuks, mis võib Jumala töid inimkonnas korda saata. Sellega tõsine palwe, kui õnnistaw kõlbline side Jumalaga, eraldub kõigist teistest inimese suhetest Jumalaga.”

Neid Wene kirjanduse ja filosoofia sambaid ei wõi meie mitte küll usklikudeks — uuestiõündinud inimesteks pidada. Aga need olid inimesed, kes tõde otsides edasi ruttasid ning lõpuks tunnistama pidid, „et ei wõi teisel teel tarkust omandada, kui paludes õõd ja päewad Jumalat.” On ainult üks tõde — Teda tundes ei wõi sügavamale tunginud targad muud teha, kui oma halli pead Jumala aujärje ees kummardada, kui palwes Temaga katkestamata ühendust otsida.

Dr. J. F. Hefferi järele G. A.

Ras teie tunnete mind?

See on ju „meie pois” — Walter Prooso, C. E. Liidu kaswandik Haapsalu lastekodus.

Ta terwitab teid ja küsib, kas teie teda mitte unustanud pole.

Hoolimata ta rõõmjust näost on tal murepäewi läbi elada. Jät hiljuti kopsunäärmete põletikku, mille tagajärjel nüüd palawikud. Arst on määranud teda sanatooriumi, sest kui seda nüüd kohe ära ei arstita, siis võib

see hädaohtlikuks saada. Kuid meie poisile teeb see muret, sest seal nõutakse 30 krooni kuus. Kuid ta loodab seda armsatelt onubelt ja tädidelt saada.

Olete ta unustanud? Ras ei taha te murepilwed ära pühkida nii armsalt näolt, et asemele tuleks päikese-paisteline lapserõõm?

Seda võite teha andeid jaates kaswandiku arwel liidu laekurile B. Espenbergile postkast 139, Tallinna ehk Lembitu 7.

Valu.

Lydia Rand.

Vallutas mu südame külaline kutsumata — valu.

Arge imestage, et nii säravad mu silmad ja mu huulil rõõmus naeratus. See sellest, et minu enesele jäädava aseme leidnud — valu.

See sellest, et hoian teda lukustatuna südame salajamais kambreis — ei näita kellelegi.

Ei ma kutsunud teda, ei palunud — ta tuli ise.

Tuli ise ja ütles, et kunagi enam minust ei loobu.

Tuli ise peletades mu südamest, heleda päikeselise rõõmu ja õnne — jäädavalt.

Tahtis olla ainuvalitseja. Tahtis lämmatada teised tuuled, tahtis, et kuuluksin temale — täiesti. Arge imestage, et mu silmad säravad ja mu huulil rõõmus naeratus. See sellest, et tean, ei kaua enam talu sind — valu. Ei kaua enam antud sulle võimalusi elutseda mu haiges südames.

Pea lakkab ta tuksamast, siis hääbud ka sina — valu.

Jah, siis hääbud sa, sest siis lähen vastu hõisklevale õnnele . . .

Siis pead loobuma minust, sest sinu aset ei leita sealpool kaldail.

Sinu kodu ei asu valgusmaal — kuhu lähen. Seal unustan sinu — jäädavalt.

Ja sellepärast naeratelen — ehkki mu südames asub — valu.

Sest tean — ei kaua enam . . .

C. E. lase piiblilugemise teemiraamat.

Sept.		Kohtum.	Okt.		1. Saam.
	Rändur teel XVI. Viimaks kodus.			Puhtaks jääda ja küpsaks saada!	
17	E. Igatsus taewase kodu järele. 2. Koh. 5, 1—10.	"		Kõlblusteem.	
18	L. On veel üks hingamine olemas. Heebr. 4.	"	8	E. Jeesus, meie eesküju. Joh. 8, 46; Mark. 9, 1—29.	5.
19	R. Kristi läbi kroonini! 2. Tim. 4, 5—8.	"			
20	R. Truudus tasniakse. Jlm. 3, 8—11.	"	9	L. Puhas film. Õpetusjõna 4, 20—27; 23, 29—34.	6.
21	R. Pulmatuub. Matt. 22, 2—14.	"			
22	L. Talle püha õhtusöömaaeg. Jlm. 19, 5—9.	"	10	R. Puhas ihu. 1. Kor. 3, 16—23.	7.
23	P. Tema on see, kes pühitseb, hoiab ja koju viib. 1. Tesl. 5, 14—24.	"	11	R. Puhas süda. Matt. 5, 8; Efej. 36, 22—28.	8.
			12	R. Küpsaks muutunud kandmiseks ja teenimiseks. Rut. 2, 1—17; 3, 10—11.	9.
	Noorsooühingu liikme teenistus.		13	L. Küpsaks muutunud walitsemiseks. 1. Moos. 39, 9-6; 41, 37—57.	10.
24	E. Kristus meie majajääd. Matt. 10, 1—23.	16.	14	P. Küpsaks muutuma täieks meheaks Kristuses. Ew. 4, 11—16.	11.
25	L. Püha tung teenimiseks: Meie ei või sellest loobuda. Ap. teg. 4, 15—31.	17.			
26	R. Teenimise eeldus: Armastus. 2. Kor. 5, 14—15; 1. Kor. 13.	18.		Zumal ja paganad.	1. Saam.
27	R. Teenimise ülesanne: Hükkunud inimhinged. Mark. 2, 13—17.	19.	15	E. Ta armastab ka neid! Joh. 10, 16; Ap. teg. 13, 44—49.	12.
28	R. Päästimisabinõu: Zumala Sõna. Matt. 13, 3—23.	20.	16	L. Ta heidab ära ebajumalate teenimist. Jes. 44, 6—20.	13.
29	L. Wõti südamete awamiseks: aineline abi. Jaf. 1, 27. Matt. 20, 29—34.	21.	17	R. Zumal saadab neid hukatusse. Room. 1, 18—23.	14.
30	P. Teenimisrõõm: Kui patused meelt parandavad. Ap. teg. 16, 9—15; Luul. 15, 6.	Rut.: 1.	18	R. Ta ahwardab häwitawate karistustega. Amos 1.	15.
			19	R. Tal on töötusi nende jaoks. Jes. 25, 1—8.	16.
			20	L. Ta laseb neile ewangeeliumi kuulutada. Ap. teg. 17, 16—34.	17.
			21	P. Ta wõtab neid oma riiki wastu. Ap. teg. 8, 26—40.	18.
	Wõitusepuha.			Galastage wiinawangide peale.	1. Saam.
	Meie igapäewast leiba anna meile ikka.	Rut.			
1	E. Zumalalaps palub igapäewast leiba. Matt. 6, 9—13; Laul 145, 15—21.	2.	22	E. Katju hana häärest hingi pääst! Matt. 9, 18—26.	19.
2	L. Ta ei waja muretseba. Matt. 6, 25—34, 7, 7—11.	3.	23	L. Käi armastuses kabunute järele! Joh. 5, 1—9.	20.
3	R. Ta töötab leiba pärast. 2. Tesl. 3, 6—13.	4.	24	R. Ulata neile oma wennakätt. Joh. 4, 5—14.	21.
4	R. Ta wõitleb leiba pärast. 1. Moos. 3, 17—19; 13, 1—13.	1. Saam. 1.	25	R. Päästa lahti ahelad! Mark. 5, 1—20.	22.
5	R. Ta tänab leiba eest. Laul 75.	2.	26	R. Zuh! ehituud Jeesuse juure! Jaf. 5, 1—20; 1. Kor. 2, 1—5.	23.
6	L. Zumal õnnistab leiba. 2. Moos. 23, 25. 1. Kun. 17, 9—16.	3.	27	L. Sina, kes ja päästmiist leidjid, rutta teiji päästma! Kal. 1, 11—16! 2. Kor. 5, 14—21.	24.
7	P. Ta annab taewase leiba. Joh. 6, 24—59.	4.	28	P. Jeesus on kõik kõikide eest teinud! Joh. 3, 14—21.	25.

Eugejaile.

Meie aeg oma pattudes tõdunewa inimhonnaga wajak hädasti ewangeeliumi. See on see parim ja ainukene wastu-
kõhwa ajawaimu ja patu hirmsale mürgitusele. Sellepärast püü-
dem, kes olete ise terwiist leidnud ewangeeliumis, wiia seda neile,
kes on suremas.

Noorte Elu nr. 9 ilmub, nagu warem teatatud, äratussi-
juksena. Selles on just eraldi sellekohased artiklid, mis wõiwad
näidata päästmatuile teed õnnistusele. Muu seas ilmub selles
numbris üks artikkel „Seahambast“, tabaw wastutõendus are-
nemisõpetuse poolbajaile ja üldse teadusest liiga järelepillitud
inimehile. Siis on loota mõnelt meie waimulikult tegelaselt
kirjeldufi Zumala juurde tulekust — kirjaline tunnistus.

Ka usklikule on see number äratusfeks, kuna selles ilmub
artikkel „Arkamisest Saksamaal“, mis paneb igauhte end läbi
tattuma.

Loomulikult on hoolitsetud pildirohkuse ja wälitumise eest.
Noored, korraldage müüki majast-majja! Tehtem pealetungi
jaatana kantidele! Kindlasti üks kui teine sellest õnnistust saab
ja paremaid mõtteid. Ja ennaftki see elustab. Tellige lehte
juuremal arwul. Lewitage palwes!

Muu seas olgu märkmena, et keegi wend maalt tellis juba
500 ekf. Olgem agarad sellele eeskujule jälgima.

Soowitaw oleks jamal ajal s. o. oktoobri lõpul ehk no-
wembri algul korraldada äratusnädalaid ühinguis, kus see kui-
baki wõimalik, kas wõi oma jõududega. Küll Jssand on teiega.
1. Saam. 14: 6.

Rõõmustawal wiisil on R. E. nr. 6 peaaegu tilga-
tuts otja lõppenud talitusest. On olnud veel järelnõudmisi-
Sedasi on õigus. Loomulikult oli selles lehes ka mõnigi hea
artikkel, nagu „Surmate jutlus“, mida rõõmuga wõis soowitada
lugemiseks. Nime, et wahpeal allalangenud waimustus noorte
riidades jälle tõuseb ja endijelt hoogjamalt hakata oma ajakirja
soowitama ja müüma.

Kui kusagil nr. 6 on veel järele jäänud palume talituse
tagasi jaata. Nad ei tohi aga määrinud olla.

Zõuliks on kawatjus toimetusele R. E. juuremas kaustas
ja küsedama albumina ilmutada kauni mitmewärwilise kaane-
pildiga, paljude artiklitega nii kodu kui wälismaa tuntud au-
torite poolt. Muu seas oleks samuti hoolitsetud pildirohkuse
eest.

Narva C. E. ühing pidas oma VIII aastapäeva 26. augustes ruumides rohke rahva osavõttel. Päev oli õnnistatud. Ka rahaliselt aitas Jõsand, kuna teedõhtul oli siissetulekut just hädalijema veekäsi maksimiseks.

Külalistena olid Tallinnast van. w. Marley ja St. Mooring. **Tall. S. Risti noored** tegid pühapä. 2. sept. väljajõudu Hartu koloniasse, kuhu on kogutud kuritaldumustega poisid. Reis oli väga kena ja koosolek õnnistatud. Koos oli üle 100 poisi alla 20 aastased, kes jälgisid kõnesid ja laule huwiga. Laulukoor laulis mitmeid kohaseid laule, mis tänuga vastu võeti. Peale koosoleku oli direktori lahkel juhatusel ajutise waatlus. On olemas mitmesugused töökodad nagu: sepihoda, puutöö ja kütimisega töökodad jne; oma ambulants on ajutusel ja samuti 6 fl. algkool. Suwel tehakse põllutööd, sest ajutisele kuulub kannis suur maaala.

Pealeõunane aeg kulutati mõisa pargi waatluseks. Käidi „Tasuja tammede“ all, kuhu olla Tasuja oma isa matnud. Nopiti marju ja lauldi, kuni oli teekond lõpul ja rong jälle linna tõi.

Ufklitkude algkoolis Tallinnas on õpilaste arv tõusnud juba 90-ni. Jõsand õnnistagu jeda nii tähtsat tööd!

Töötajate wendade kursus peetakse, kui Jumal aitab, nagu iga aasta ka tänawu noewentri algul (13—16). Kuulutajad wennad mõelge juba warakult sellele!

Järgmine rajariiside C. E. noorte konverents otsustati, kui Jumal aitab, pidada Meemeli lähedal Leedus 1929 augustikuus. Leedu C. E.-laste poolt südamlik kutse sinna oja wõtma tulla.

Liidu sekretäri w. G. Udra aadress on nüüd S. Pärnu mnt. 124, mitte enam Tehnita 5—9. Kirjad saata aga postf. 284.

Wend Butnik 7. Tallinlastele ja mujalgi mõnes paigas tuntud wend on saanud äkilist surma Helsingis laeval „Ariadne“ laup. 1. sept.

Wend P. ameti poolest Klaweri hääldeseadja, jai mõne aasta eest ufklitaks. Teda tunni lapseliku, rõõmsa jumalalapsena. Enne Helsingi konverentsi jai ta koha hea tööskuse tõttu Westerlandi muusikaarise Helsingis ja oli tallinlasi konverentsile sõitjaid ees terwitamas, samuti ka ära saatmas.

Mainitud laupäewal oli ta kirja posti wiimas „Ariadne“le“, kodustele, kui ootamata tabas laewale tõstetaw paberipakk teda pähe, mis paiskas ta alla laewa ruumi, kus saigi surma.

Jõsand troostigu leinajat abitaajat! Kuid meile elawatele olgu see tõsiseks manitsuseks, et surm võib meid äkkiarwamata tabada. Et meie igal ajal walmis oleksime!

Kuigi see oli nõnda nimet. „õnnetu surm“, oli ta siiski „õnnelik“, sest wend oli Jõsanda oma ja juri Jõsandas. See

oli kojumine Jõsanda juurde, kus ta mahajääjaid wõttelejaid ees ootab taewasel konverentsil.

Toimetuse saabus hiljuti järgmine kiri: „Austatud „Noorte Eln“ toimetus! Mina olen oma tellimisraha õienda misega mingil põhjusel hiljaks jäänud ja nüüd saadan raha ära. Palun Jõsandas armastatud Tema riigi töötajaid sellega olla rahul, ehk küll olete kannatanud pitameelega.

Rõõmuga ootan, kuni number jälle ilmub — see kuulne rõõmusõnum Jeesusest. Andku Jumal teile Tema riigi ülesehitamiseks õnnistust ja wõitu — teha palju tööd weel, kuni armupäite paistab.“

See rõõmustus esiteks, et tellijad oma wõla kohustust ära ei unusta, kuigi mitme juures see nii näib. Palju enam aga loendab see südant, et on siiski inimesi, kes saawad aru meie ajakirja ülesandest — meie Jõsanda kuulde rõõmusõnumi wiimisest meie rahwale ja iegi sellele õnnistust paluwad.

Wida tarwitab meie aeg enam kui ewangeliumi. See on Jumala wägi õnnistuseks igale ihhese. Seda tahame teha kuni armupäite paistab.

Sõbrad! Meie tarwitame teie arusaamist sellest ülesande juurusest, teie palwe toetust ja kaasabi töödes ja lewitamises. Wiige jeda ewangeliumi sõnumit igale ihhesele!

Witte kwantiteet, waid kvaliteet. Riitu tuli hiljuti 100 kr. ametus reijisekretäri kasja toetuseks Haapsalu ühingult. Praegusel filmapilgul, kus meie liidu kasja mitmeti kannatab puuduse all, oli see suureks abiks ja rõõmustus meid.

Haapsalu C. E. ühing on lihtmete arvult wäiksemaid. Kuid siin näeme jällegi, et pole tähtis hulgad, waid omadus — iseloom. Wätte ühing kannab südamele liidu asja ja seepärast püüab leida abinõusid aitamiseks. Nii korraldati siis juwel loterii promenaadil, mis ülalnimetatud summa tõi sisse. Jõsand õnnistagu meie sõpru Haapsalus ja tajugu jeda meie õnnistustega, ning andku, et see oleks wirgutawaks eestujaks ka muile!

Kuulutusi wõetakse vastu „Noorte Eln“ ja maksawad 1 fl. 30 krooni, 1/2 fl. — 15 kr., 1/4 — 7, 50 kr., 1/8 — 3, 75 kr., 1/16 2, 00 kr. j. n. e. ihhfordfelt. 1/2 aasta peale 3 kordne ja kogu aasta peale 5 kordne hind.

Meid kuulutuwi wõetakse ajakirja, mis ei käi usulise põhjimeetle vastu.

Ilmus trükitist raamatuna kaawa oodatud põnew waimulik jutt „Hispaania wennad“.

Kena wälmuusega kunstnik Kafe kahewärwiline kaane joonis tujega ja maksab ainult 35 senti. Jällemüüjatele 28 senti. Tellida liibult postf. 284 Tallinna.

Väljaandja: Eesti Usklikkude Noorte C. E. liit.

Vastutaw toimetaja: P. Sink. Toimetuse aadress: Tallinna, Villardi t. nr. 7—1.

2900

Usklik
hambaarst

pr. M. Sacharias.

Vastuvõtmine 11—1 ja 4—6.

Tolli t. 4—4.

(Laja ja Pika t. vahel Rannavärava mäe juures.)

Teen odawasti ümber siid-, samet-, nahk-, wilt- ja õlg-

kübaraid.

Wõtan ka nite jaoks tellimisi vastu kõiksuguste moodsjate wormide järele; on suurel arvul walmis mudeleid ja moelehti.

Sde **G. Grepp.**

Tallinna, Wana Kalamaja t. 27.

I. Tallinna matustalitusäri asub nüüd

Wene tänaw nr. 10, kõnetr. 6-98, postimaja wastas.

Aust. w. I. Sakeus.

Teen iga-
suguseid **kellasepatöid.**

Tellimised palun ära anda: Tallinnas, Willardi tänaw nr. 3—10 (hoowis).

Terwitades w. **G. Henny.**